

Poliisien käytännön koulutuksen ohjelma

**Kehitystason mukainen alaikäisten uhrien
videokuulustelu**

Harjoitus- ja syventävä seminaari

Laatinut Mareike Keller

Psykologian maisteri Heidelbergin Childhood-Hausissa

Heidelbergin yliopistollisen sairaalan lasten- ja nuorisolääketieteen
keskuksessa

Voßstraße 2, rakennus 4040

69115 Heidelberg, Saksa

Yhteistyössä

Baden-Württembergin poliisikorkeakoulu

Täydennyskoulutuskeskus

Wolfgang-Brumme-Allee 52

71034 Böblingen, Saksa

Euroopan unionin rahoittama

PROMISE Elpis -hanke

2023–2025

Promise Elpis
Consortium:

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Ongelman määrittely ja tämänhetkinen tutkimustieto	3
Kehitystason mukainen videokuulustelu	3
Alaikäisten kuulustelu verkkovälitteisten seksuaalirikosten yhteydessä	5
Hankkeen tavoitteet ja kohderyhmä	6
Seminaarin ohjelma ja toteutus	7
Konseptin arviointi ja menettelytapa	12
Kustannukset	14
Lähteet	15

Johdanto

Seuraava konsepti on kehitetty osana Euroopan unionin rahoittamaa PROMISE Elpis -hanketta (2023–2025), jota johtaa tällä hetkellä Berliinin yliopistollinen Charité-sairaala. Hanke toi yhteen useita eurooppalaisia instituutioita, joiden toiminta-alaan kuuluu seksuaalisen väkivallan kohteena olevien tai kohteeksi joutuneiden lasten ja nuorten suojeleminen ja/tai joiden tavoitteena on edistää ammattitaidon kehittämistä tällä alalla. Heidelbergin yliopistollisen sairaalan alaisuudessa toimiva Heidelbergin Childhood-Haus on osa tätä yhteenliittymää.

PROMISE Elpis -hanke edistää monialaisia ja eri viranomaistahojen käyttöön soveltuvia malleja, joita voidaan käyttää seksuaalisen väkivallan lapsiuhrien ja -todistajien kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin ja käytäntöihin, jotka soveltuvat tapauksiin, joissa lapsiin ja nuoriin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan epäillä olevan verkkovälitteistä.

Tämän konseptin tarkoituksena on lisätä niiden poliisien ja tutkijoiden ammattitaitoa, jotka työskentelevät verkkovälitteisen seksuaalisen väkivallan uhreiksi joutuneiden lasten ja nuorten kanssa rikosprosessien yhteydessä ja kuulustelevat alaikäisiä uhreja todistajina.

Ongelman määrittely ja tämänhetkinen tutkimustieto

Kehitystason mukainen videokuulustelu

Lasten ja nuorten kuulustelu uhreina rikosprosessien yhteydessä asettaa jo itsessään erityisiä haasteita. Nuoret todistajat ovat herkkiä ulkoisille vaikutteille, kuten johdatteleville kysymyksille ja vaikutusyrityksille (Lamb, Hershkowitz, Orbach & Esplin, 2011; Niehaus, Volbert & Fegert, 2017). Toisaalta aiemmat traumaattiset kokemukset saattavat heikentää lausuntojen luotettavuutta (Cyr, 2022; Schmid & Fegert, 2024).

Lapsilähtöinen ja hienotunteinen kuulustelumenetelmä on erittäin tärkeä, jotta näihin haasteisiin voidaan vastata asianmukaisesti (Eich, 2016; Niehaus, Volbert & Fegert, 2017).

Uhreiksi joutuneiden lasten ja nuorten videokuulustelut ovat lupaava ja jo vakiintunut menetelmä, jolla todistajanlausuntojen laatua voidaan parantaa. Tähän liittyy kuitenkin erityisiä haasteita, jotka vaativat huolellista harkintaa. Keskeinen huolenaihe liittyy todistajanlausuntoihin vaikuttamiseen sopimattomilla kuulustelutekniikoilla, jotka eivät ole lapsiystävällisiä. Tällaisten haitallisten tekijöiden vaikutusta tulisi pyrkiä minimoimaan käyttämällä asianmukaista kuulustelumenetelmää (Leichtman & Ceci, 1995; Lamb, Hershkowitz, Sternberg, Orbach & Esplin, 2011; Niehaus, Volbert & Fegert, 2017).

Toinen ongelmakohta on kuulustelun uudelleen traumatisoiva vaikutus lapsiin ja nuoriin, erityisesti jos on syytä olettaa, että heillä on aiempia traumaattisia kokemuksia. Tämä voi aiheuttaa emotionaalista stressiä ja heikentää lausuntojen luotettavuutta (Cyr, 2022; Saywitz, Goodman, Nicholas, & Moan, 1991; Schmidt & Fegert, 2024). Empaattinen ja tukea antava lähestymistapa onkin ratkaisevan tärkeä sen varmistamiseksi, että kuulustelu ei aiheuta enempää kärsimystä tai laukaise traumaa myöhemmin uudelleen.

Jotta nämä haasteet voitaisiin selättää, tutkijat ovat ehdottaneet tiettyjen strategioiden käyttämistä kuulusteluissa. Lasten ja nuorten kuulusteluissa voidaan käyttää esimerkiksi kognitiivista haastattelua; kyseessä on vakiintunut menetelmä, jolla pyritään optimoimaan muistia (Cyr, 2022; Eich, 2016). Lisäksi on jo olemassa kansainvälisesti vakiintuneita ohjeita, kuten NICHD-protokolla, jota voidaan käyttää pohjana koulutuksessa ja tarvittaessa nuorten uhrien kuulusteluissa (La Rooy, Brubacher, Aromäki-Stratos ym., 2015). Kuulustelijoiden kattava koulutus on kuitenkin tarpeen, jotta johdattelevien kysymysten kaltaisten tekijöiden vaikutus ja (uudelleen)traumatisoitumisen riski voidaan minimoida (Cyr, 2022; Eich, 2016; Niehaus, Volbert & Fegert 2017).

Edellä mainitut haasteet osoittavat, miten monimutkaisia ja arkaluonteisia näkökohtia lasten ja nuorten videokuulusteluun liittyy. Kuulustelijoilla täytyy olla vankka koulutus, jotta voidaan varmistaa, että todistajanlausunnosta saadaan täsmällistä ja luotettavaa tietoa ilman, että nuorten uhrien emotionaalista tai psykologista kuormitusta lisätään.

Alaikäisten kuulustelu verkkovälitteisten seksuaalirikosten yhteydessä

Lapsiin kohdistuvaa verkkovälitteistä seksuaalista väkivaltaa koskevat viimeisimmät tutkimukset osoittavat, että sekä tapausten määrä että digitaalisen väkivallan eri muodot ovat huolestuttavasti lisääntyneet. Perinteisten muotojen, kuten sosiaalisen median ja verkkopelien kautta tapahtuvan groomingin (Europol, 2023), ohella kasvussa ovat uudet ilmiöt, kuten seksuaalisen väkivallan live-suoratoisto ja tekoälyn avulla tuotetut hyväksikäyttökuvaukset (NCMEC, 2023). Saksan liittotasavallan keskusrikospoliisin (2024) mukaan hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin levittäminen ja hallussapito on lisääntynyt jatkuvasti. Erityisesti ilmoittamattomien tapausten suuri määrä ja salattujen alustojen käyttö vaikeuttavat huomattavasti syytteenpanoa. Lisäksi tuoreissa tutkimuksissa korostetaan, että rikoksentekijät käyttävät yhä useammin monimutkaisia digitaalisia strategioita ja tekoälyä lasten manipuloimiseen ja todisteiden salaamiseen (DGfPI, 2024).

Verkkovälitteisellä seksuaalisella väkivallalla tarkoitetaan kaikenlaista seksuaalista väkivaltaa, häirintää, hyväksikäyttöä tai pakottamista, joka tapahtuu digitaalisten teknologioiden avulla. Käsite kattaa monenlaisia tekoja, kuten ei-toivotun seksuaalisen sisällön lähettäminen, uhkailu intiimien kuvien julkaisemisella (niin sanottu kostoporno), seksuaalinen häirintä sosiaalisen median välityksellä, grooming, seksuaalinen kiristys (sextortion) tai lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskevan materiaalin (CSAM) levittäminen (NCSBY/NCAC, 2022).

Verkkovälitteisten seksuaalirikosten havaitseminen ja käsittely on erityisen haastavaa, koska monissa tapauksissa uhreiksi joutuneet lapset ja nuoret eivät itse tee / voi tehdä rikosilmoitusta tai eivät osallistu / voi osallistua prosessiin. Syynä on se, että alaikäinen ei joko (vielä) ymmärrä tekoa rikokseksi tai ulkopuolinen tunnistaa tämän hyväksikäytön uhriksi esimerkiksi hyväksikäyttöä kuvaavasta materiaalista. Tämä puolestaan edellyttää erityistä lähestymistapaa poliisikuulusteluissa, joissa siis tulisi entistäkin selkeämmin pyrkiä hienotunteiseen ja mahdollisimman vähän johdattelevaan kuulustelutekniikkaan.

Hankkeen tavoitteet ja kohderyhmä

Baden-Württembergin poliisikorkeakoulussa Böblingenissä järjestetään kolmipäiväinen seminaari ”Kehitystason mukainen alaikäisten uhrien videokuulustelu”. Seminaarin tavoitteena on tarjota poliiseille ja tutkijoille koulutusta uusimmista

tekniikoista ja tutkimustiedosta, jotka liittyvät uhrin videokuulusteluun todistajana. Lisäksi seminaarissa käsitellään onnistuneen videokuulustelun oikeudellista viitekehystä ja teknisiä vaatimuksia sekä syvennyttään taktisiin näkökohtiin. Osallistujat saavat teorialtetta ja voivat soveltaa oppimaansa realistisissa harjoituksissa. Yhdistämällä teoria ja käytäntö pyritään varmistamaan, että osallistujat voivat suoraan hyödyntää oppimaansa päivittäisessä työssään.

Tavoitteena on antaa osallistujille valmiudet kuulustella alaikäisiä uhreja tehokkaasti ja hienotunteisesti, jotta todistajanlausunnot ovat luotettavia ja oikeudellisesti päteviä. Kehitystason mukaiseen kuulusteluun liittyviä ongelmia ja ajankohtaisia tutkimustuloksia tarkastellaan kattavasti, jotta seminaarin osallistujat saavat valmiuksia mukauttaa kuulustelutekniikoitaan kohdennetusti ja huomioiden alaikäisten uhrien erityistarpeet.

Tässä kiinnitetään erityistä huomiota digitaalisessa ympäristössä tapahtuviin rikoksiin, joiden osuus poliisin päivittäisessä työssä kasvaa jatkuvasti. Keskustelun ja pohdinnan aiheena ovat erityisesti toimintatavat, kun kuulusteltavana on verkkovälitteistä seksuaaliväkivaltaa kokenut alaikäinen uhri, ja näitä toimintatapoja myös testataan.

Kohderyhmänä ovat Baden-Württembergin rikospoliisin poliisit ja tutkijat, jotka osallistuvat työssään jo nyt lasten ja nuorten kuulusteluihin ja haluavat syventää tai laajentaa osaamistaan.

Seminaarin ohjelma ja toteutus

Päivä 1: Teoriatausta ja perusteet

– Seminaarin ja kouluttajien esittely, arviointi:

Seminaarin aluksi kouluttajat esittäytyvät, ja paikalla on päävastuussa oleva seminaarin vetäjä Böblingenin poliisikorkeakoulusta. Ammatillisen osuuden vetäjinä toimivat mieluiten psykologi, jolla on kokemusta rikosteknisistä kuulusteluista ja joka on saanut asianmukaisen jatkokoulutuksen, ja poliisi, joka

työskentelee seksuaalirikosten parissa ja on perehtynyt alaikäisten uhrien videokuulustelujen käytännön toteutukseen. Seminaarin aluksi tehdään myös alustava arviointi, jotta osallistujien tietotaso voidaan kartoittaa ja mahdolliset seminaarin sisältöä koskevat toiveet ja odotukset huomioida.

– *Lasten ja nuorten kuulusteluun liittyvät kehityspsykologiset näkökohdat:*

Kun temaattinen johdanto alaikäisten uhrien yleisistä piirteistä rikosprosesseissa on käyty läpi, osallistujat saavat teoreettista tietoa kehitykseen liittyvistä erityispiirteistä, jotka vaikuttavat valmiuksiin antaa todistajanlausuntoja. Tämän jälkeen osallistujien pitäisi ymmärtää, mihin lapset ja nuoret pystyvät ja eivät pysty missäkin kehitysvaiheessa, mitä tulee valmiuteen antaa todistajanlausuntoja. Seuraavaksi osallistujat pohtivat yhdessä, millaiset sanamuodot soveltuvat lasten ja nuorten kuulusteluihin.

– *Verkkovälitteisten seksuaalirikosten erityispiirteet*

Yleisten kehityspsykologisten näkökohtien jälkeen keskitytään digitaalisessa ympäristössä tapahtuviin rikoksiin. Tässä yhteydessä keskustellaan erityisistä menettelytavoista esimerkiksi silloin, kun lapsi tai nuori ei ole vielä kertonut asiasta kenellekään ja häntä on tarkoitus kuulustella mahdolliseen rikokseen liittyvän prosessin yhteydessä. Osallistujien tulee tunnistaa ja sisäistää ne strategiat, jotka auttavat käsittelemään tällaisia verkkovälitteiseen seksuaaliseen väkivaltaan liittyviä erityistapauksia.

– *Trauma ja traumaan liittyvät erityispiirteet kuulustelutilanteissa:*

Ensin määritellään trauman käsite ja tunnistetaan traumaperäisten häiriöiden mahdolliset oireet. Tämän jälkeen osallistujat tutustuvat trauman huomioiviin kuulustelutekniikoihin ja pohtivat yhdessä, miten niitä voidaan soveltaa poliisikuulusteluissa.

– *Häiriökohtaiset erityispiirteet uhreiksi joutuneilla lapsilla ja nuorilla:*

Tässä osuudessa käsitellään lisäksi lasten ja nuorten psykiatrisia häiriöitä, joita poliisit kohtaavat yhä useammin työssään ja jotka vaativat erityistä huomiota. Poliisien tulisi pystyä suorittamaan asianmukaisia kuulusteluja

ammattitaitoisesti ja hienotunteisesti myös sellaisten lasten ja nuorten kanssa, joilla on erityistarpeita.

– *Johdanto NICHD-protokollaan*

Seminaarin ensimmäisen päivän päätteeksi tutustutaan kansainvälisesti tunnustettuun ja tutkimukseen perustuvaan NICHD-protokollaan, jota käytetään ohjenuorana.

Päivä 2: Käytännön syventäminen ja avatar-harjoitus

– *Keskustelu ja kysymykset edellisen päivän sisällöstä*

Toisen seminaaripäivän aluksi osallistujilla on mahdollisuus esittää kysymyksiä erityisesti edellisenä päivänä opituista asioista. On myös hyödyllistä nostaa esiin osallistujien omia tapauskokemuksia ja keskustella siitä, mitä näistä käytännön esimerkeistä on opittu.

– *Demovideot (avatar) ja videotallenteet todellisista kuulusteluista*

Tässä osuudessa tunnistetaan parhaita käytäntöjä sekä mahdollisia virheiden lähteitä ja keskustellaan niistä. Apuna käytetään AvBIT Labs-avataria käyttäen nauhoitettuja erityisiä demovideoita sekä videotallenteita todellisista kuulustelutilanteista. Todellisten kuulustelutilanteiden videotallenteiden osalta on huolehdittava siitä, että uhreja ei voida tunnistaa (esim. pikselöimällä heidän kasvonsa) heidän suojelemisekseen.

– *Käytännön toteutus ja oikeudelliset näkökohdat*

Tässä seminaarin toisen päivän osuudessa poliisi havainnollistaa osallistujille teoretietiedon ja sopivien käytännön (tapaus)esimerkkien avulla, miten teoreettista sisältöä sovelletaan käytännössä. Lisäksi syvennyttään oikeudellisiin näkökohtiin, kuten oikeuteen kieltäytyä todistamasta sekä lasten ja nuorten kehitystason mukaiseen ohjeistamiseen. Tämän osuuden tavoitteena on, että osallistajat voivat suoraan soveltaa oppimaansa käytännön työssään ja saada kouluttajalta käsityksen siitä, miten opittu sisältö todella on toteutettavissa.

– *Pienryhmäharjoitus avatarin avulla*

Iltapäivällä ryhmä jaetaan kolmeen pienryhmään. Kullekin pienryhmälle annetaan useita tapausesimerkkejä työstettäväksi. Osallistujien tulee valmistella kuulustelu rakenteellisesti ja strategisesti sopivalla tavalla ja erityisesti kehitystaso huomioiden, jonka jälkeen se esitetään avatarin avulla. Tässä yksi osallistujista esittää lasta tai nuorta kouluttajan tuella. Kaksi osallistujaa suorittaa kuulustelun yhdessä. Muut osallistujat toimivat tarkkailijoina ja tekevät muistiinpanoja, jotta rakentavaa palautetta voidaan antaa. Jonkin ajan kuluttua kuulustelutilanne keskeytetään ja rooleja vaihdetaan. Tämän jälkeen osallistujat käyvät yhdessä kouluttajan kanssa palautekeskustelun, jossa pohditaan, mikä harjoituksessa meni hyvin ja mitä voitaisiin parantaa. Pienryhmien palautekierrosten jälkeen koko ryhmä kokoontuu keskustelemaan siitä, mitä ajatuksia pienryhmätyöskentelystä heräsi. Tämän jälkeen toinen seminaaripäivä päättyy.

Päivä 3: Harjoitus näyttelijöiden kanssa ja yhteistä pohdintaa

– *Keskustelu ja kysymykset edellisen päivän sisällöstä*

Kolmas seminaaripäivä alkaa jälleen pohdintakierroksella. Osallistujat voivat ja heidän kannattaa ottaa uudelleen esille omia tapauskokemuksia. Näiden käytännön esimerkkien pohjalta voidaan sitten keskustella opituista asioista ja kokemuksen myötä kertyneestä tietämyksestä.

– *Pienryhmäharjoitus näyttelijöiden kanssa*

Aamupäivällä on uusi harjoitus, jossa osallistujat pääsevät soveltamaan kahtena edellisenä päivänä oppimaansa käytännössä. Ryhmä jakautuu samoihin pienryhmiin kuin edellisenä päivänä ja valmistelee uusien tapausesimerkkien pohjalta todellisen kuulustelutilanteen, jossa näyttelijät esittävät nuoria uhreja. Eettisistä syistä näyttelijät ovat täysi-ikäisiä, ja kouluttajat ovat huolellisesti valmisteelleet heidät rooleihin. Kaksi osallistujaa toimii jälleen kuulustelijoina ja muut hiljaisina tarkkailijoina. Tietyn ajan kuluttua rooleja vaihdetaan. Tavoitteena on, että jokainen osallistuja pääsee harjoituksessa aktiiviseen rooliin vähintään kerran. Tämä on ainoa tapa varmistaa, että teoria todella omaksutaan

ja sisäistetään ja sitä voidaan soveltaa käytännössä. Kahden näyttelijöiden kanssa toteutetun harjoitusskenaarion jälkeen pidetään jälleen palautekeskusteluja, jossa osallistujat pohtivat yhdessä, mikä kuulustelussa meni hyvin ja missä oli parannettavaa.

– *Näkemysten vaihto, keskustelu ja mahdolliset muotoilut*

Iltapäivällä osallistujilla on vielä tilaisuus vaihtaa koko ryhmän kesken näkemyksiä harjoituksista ja opitusta sisällöstä, tuoda esiin tapauskokemuksia ja käytännön esimerkkejä sekä keskustella yksilöllisistä lähestymistavoista. Lopuksi osallistujat voivat kirjoittaa ylös omat sanamuotoilunsa ja esitellä ne ryhmälle.

– *Lopetus ja arviointi*

Lopuksi osallistujat voivat antaa suoraa palautetta kouluttajille ja täyttää arviointilomakkeen (2). Seminaarin päätteeksi kerrotaan kolmen kuukauden kuluttua toteutettavasta arvioinnista (3) ja pyydetään osallistumaan siihen.

Aika	Päivä 1	Päivä 2	Päivä 3
8.00–8.45		Keskustelu ja kysymykset edellisen päivän sisällöstä	Keskustelu ja kysymykset edellisen päivän sisällöstä
8.45–9.30	Saapuminen ja kirjautuminen huoneisiin	Demovideot (avatar) ja videot todellisista kuulusteluista sekä yhteistä pohdintaa (parhaat käytännöt / opitut asiat)	Pienryhmätyöskentely: Näyttelijöiden kanssa toteutettavan harjoituksen valmistelu ja kuulustelun olennaisten (kehitystasoon liittyvien) näkökohtien työstäminen, tapausesimerkkien kerääminen
Tauko			
10.00–10.45	Tervetuliaissanat ja johdanto seminaariin, etukäteisarviointi (1)	Kehitystason mukaisen kuulustelun käytännön toteuttaminen poliisin näkökulmasta, oikeudelliset näkökohdat, kokemuksia ja käytännön esimerkkejä	Pienryhmätyöskentely: Harjoitus näyttelijöiden kanssa
10.45–11.30	Teoriatietoa: Erityiset haasteet alaikäisten uhrien kuulusteluissa, kehitystasoon		Kahden tapausesimerkin työstäminen ja sen jälkeen pohdintaa ja palautetta ryhmässä
11.30–12.00	liittyvät olennaiset kompetenssit kuulustelutilanteissa		
Lounastauko			
13.00–13.45	Kehitystason mukaisten kuulustelutekniikoiden määrittäminen	Aamupäivän ohjelma jatkuu, keskustelua tapausesimerkistä	Yhteistä pohdintaa harjoituksista, palautetta koko ryhmän kesken, konkreettisia tapauskokemuksia, käytännön esimerkkejä, kehitystason
13.45–14.30	Yhteistä pohdintaa: Digitaalisessa ympäristössä tapahtuvan /	Pienryhmätyöskentely: Avatar-harjoituksen valmistelu ja kuulusteluihin	

	verkkovälitteisen seksuaalisen väkivallan erityispiirteet, tapausesimerkkejä	liittyvien olennaisten (kehitystason mukaisten) näkökohtien työstäminen, tapausesimerkkien kerääminen	mukaisten muotoilujen työstäminen
Tauko			
14.45–15.30	Traumat ja traumaperäiset häiriöt, häiriökohtaiset erityispiirteet	Pienryhmätyöskentely: Avatar-harjoitus	Palautekierros, arviointi (2), yhteinen lopetus
15.30–16.00	kuulusteluissa Johdanto NICHD-protokollaan	Kahden tapausesimerkin työstäminen ja sen jälkeen pohdintaa ja palautetta ryhmässä	Seminaari päättyy

Taulukko 1: Opetuksen sisältö ja sisällön yhteenveto taulukossa

Seminaari ”Kehitystason mukainen alaikäisten uhrien videokuulustelu” tarjoaa poliiseille ja tutkijoille mahdollisuuden laajentaa osaamistaan uhrien kehitystason mukaisen kuulustelun tiimoilta. Teoriatietoa, käytännön harjoituksia ja tapauskeskusteluja tasapainoisesti yhdistävä koulutus tarjoaa kokonaisvaltaista ymmärrystä aiheeseen liittyvistä haasteista ja mahdollisuuksista. Koulutuksessa myös käsitellään verkkovälitteistä seksuaalista väkivaltaa koskevaa ajankohtaista tutkimustietoa, mikä varmistaa, että osallistujat saavat tieteellisesti perusteltua ja ajantasaista koulutusta.

Konseptin arviointi ja menettelytapa

On erittäin tärkeää arvioida konseptia sen varmistamiseksi, että seminaari ”Kehitystason mukainen alaikäisten uhrien videokuulustelu” täyttää tavoitteensa ja tarjoaa osallistujille parhaat valmiudet suorittaa verkkovälitteiseen seksuaaliseen väkivaltaan liittyviä videokuulusteluja. Arviointi tapahtuu useassa vaiheessa, jotta seminaarin tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta voidaan mitata ja jotta tulevia seminaareja varten voidaan tarvittaessa tehdä muutoksia.

1. *Valmistelevat toimenpiteet:* Ennen seminaarin alkua osallistujia pyydetään täyttämään lyhyt kyselylomake, jolla kartoitetaan heidän odotuksensa ja tietotasonsa. Tämä toimii lähtökohtana myöhemmälle arvioinnille.

2. *Seminaarin aikana:* Seminaarin aikana kouluttajat seuraavat jatkuvasti osallistujien vuorovaikutusta, osallistumista ja palautetta ja tarvittaessa dokumentoivat niitä. Kouluttajien vastuulla on järjestää pohdintakierroksia, joissa osallistujat voivat kertoa vaikutelmistaan ja kokemuksistaan.

3. *Kirjallinen palaute:* Seminaarin lopussa osallistujia pyydetään antamaan kirjallista palautetta nimettömänä. Palautelomakkeessa on kysymyksiä seminaarin rakenteesta, teoriaosuuden laadusta, harjoitusten käytännönläheisyydestä ja yleisestä tyytyväisyydestä koulutukseen.

4. *Seuranta:* Kirjallinen palaute analysoidaan heti seminaarin jälkeen, jotta ensimmäisiä vaikutelmia voidaan hyödyntää. Näin tulevien seminaarien sisältöä voidaan mukauttaa lyhyellä varoitusaajalla.

5. *Pitkän aikavälin arviointi:* Kolme kuukautta seminaarin jälkeen osallistujiin otetaan jälleen yhteyttä, ja heitä pyydetään arvioimaan seminaaria uudelleen. Tässä arviointivaiheessa keskitytään opittujen asioiden soveltamiseen pitkällä tähtäimellä. Näin voidaan selvittää, missä määrin seminaari on vaikuttanut osallistujien käytännön toimintaan tai päivittäiseen työhön.

6. *Tulosten vertailu:* Arvioinnin eri vaiheista kerättyjä tietoja analysoidaan ja vertaillaan, jotta voidaan tunnistaa osallistujien tietotason ja käyttäytymisen muutokset ja niissä ilmenevät kaavat.

Arvioinnin hyödyt:

Konseptin arvioinnin avulla voidaan tunnistaa seminaarin vahvuudet ja heikkoudet sekä toteuttaa parannuksia niiden perusteella. Saatujen tulosten perusteella seminaaria voidaan jatkokehittää ja mukauttaa alaikäisten uhrien kuulusteluihin liittyvien vaatimusten muuttuessa. Arviointi myös mahdollistaa jatkuvan laadunvarmistuksen ja edistää koulutustoimenpiteiden optimointia pitkällä aikavälillä.

Kustannukset

Heidelbergin yliopistollinen sairaala vastaa (ulkopuolisten) kouluttajien ja seminaarin sisällön kustannuksista osana EU:n PROMISE Elpis -hanketta sen arvioituun päättymisajankohtaan vuonna 2025 asti. Tämä kattaa myös vapaaehtoisten näyttelijöiden matkakulut ja kulukorvaukset sekä ruotsalaisen AvBIT Labs-yrityksen avatarin käyttökustannukset. Baden-Württembergin poliisikorkeakoulu Böblingenissä sitoutuu vastineeksi vastaamaan osallistujien ja kouluttajien majoitus- ja ruokailukustannuksista sekä varmistamaan, että asianmukaisella tekniikalla varustetut sopivat seminaari- ja koulutustilat ovat käytettävissä.

Lähteet

Bundeskriminalamt. (2024). *Polizeiliche Kriminalstatistik 2023 – Bundesweite Zahlen zur Verbreitung kinderpornografischer Inhalte*. <https://www.bka.de>

Cyr, M. (2022). *Conducting interviews with child victims of abuse and witnesses of crime: A practical guide*. London: Routledge.

Deutsche Gesellschaft für Prävention und Intervention bei Kindesmisshandlung und -vernachlässigung (DGfPI). (2024). *Online-Sexuelle Gewalt: Forschungsüberblick und Handlungsempfehlungen*. <https://www.dgfp.de>

Eich, H. (2016). Kinder als Zeugen im Strafverfahren–Befragung und Begutachtung. In *Forensische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen: Praxishandbuch für die interdisziplinäre Zusammenarbeit: Psychologie–Medizin–Recht–Sozialarbeit*, (pp.183-202). Berlin, Heidelberg: Springer.

Europol. (2023). *Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA)*. <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-2023>

La Rooy, D., Brubacher, S. P., Aromäki-Stratos, et al. (2015). The NICHD protocol: A review of an internationally-used evidence-based tool for training child forensic interviewers. *Journal of Criminological Research, Policy and Practice*, 1(2), 76-89.

Lamb, M. E., Hershkowitz, I., Sternberg, K. J., Orbach, Y., & Esplin, P. W. (2011). *Tell me what happened: Structured investigative interviews of child victims and witnesses*. (Vol 56.) Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Leichtman, M. D., & Ceci, S. J. (1995). The effects of stereotypes and suggestions on preschoolers' reports. *Developmental Psychology*, 31(4), 568-578.

National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC). (2023). *Exploited Children Reports 2023*. <https://www.missingkids.org>

National Center on the Sexual Behavior of Youth (NCSBY). (2022). *Technology-facilitated child sexual abuse: An overview*. National Children's Advocacy Center (NCAC). <https://www.ncsby.org/content/technology-facilitated-child-sexual-abuse-overview>

Niehaus, S., Volbert, R., & Fegert, J. M. (2017). *Entwicklungsgerechte Befragung von Kindern in Strafverfahren* (Vol. 659). Berlin: Springer.

Saywitz, K. J., Goodman, G. S., Nicholas, E., & Moan, S. F. (1991). Children's memories of a physical examination involving genital touch: Implications for reports of child sexual abuse. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(5), 682-691.

Schmid, M., & Fegert, J. M. (2024). Posttraumatische Belastungsstörung in Kindheit und Jugend. In *Psychiatrie und Psychotherapie des Kindes- und Jugendalters* (pp. 1-28). Berlin, Heidelberg: Springer.

Barnahus-laatustandardien toimeenpaneminen Euroopassa

PROMISE tukee Eurooppaa Barnahus-mallin omaksumisessa vakiokäytännöksi, jonka avulla väkivallan alaikäiset uhrin ja todistajat voivat saada nopeasti oikeutta ja tukea. Tämän työmme tavoitteena on toteuttaa PROMISE-visio: Eurooppa, jossa kaikilla lapsilla on oikeus tulla suojelluksi väkivallalta.

Barnahus tarjoaa monialaista ja virastojen välistä yhteistyötä, jotta väkivallan alaikäiset uhrin ja todistajat saavat lapsiystävällistä, ammattimaista ja tehokasta apua turvallisessa ympäristössä, joka ehkäisee (uudelleen)traumatisoitumista. Kansallisten viranomaisten virallisesti tukema PROMISE tarjoaa mahdollisuuksia muuttaa kansallinen sitoumus käytännön toimiksi ja samalla osallistua hankkeeseen kansainvälisesti. Lisäksi säännöllinen verkostoituminen ja strateginen viestintä aktivoivat kasvavaa ammattilaisten ja sidosryhmien verkostoamme, joka on sitoutunut ottamaan käyttöön ja laajentamaan Barnahus-palveluja kansallisesti.

Ensimmäisessä PROMISE-hankkeessa (2015–2017) asetettiin eurooppalaisia standardeja ja osallistettiin laaja ammattilaisten verkosto. Toisessa PROMISE-hankkeessa (2017–2019) edistettiin standardien täyttämisen etenemistä kansallisella tasolla ja virallistettiin PROMISE Barnahus-verkosto. Kolmannessa hankkeessa (2020–2022) toimia laajennettiin sisältämään yliopistotason koulutusta ja tapaushallintatyökaluja. Tavoitteena oli perustaa eurooppalainen Barnahus-osaamiskeskus ja luoda perusta Barnahusin akkreditointijärjestelmälle. Tämänhetkinen hanke: PROMISE ELPIS -ohjelmaa (2023–2025) hallinnoi Berliinin yliopistollinen Charité-sairaala, ja sillä edistetään monialaisia ja virastojen väliseen yhteistyöhön soveltuvia malleja, joita voidaan käyttää seksuaalisen väkivallan alaikäisten uhrien ja todistajien kanssa. Hankkeen painopisteenä ovat erityisesti erityistoimet ja -osaaminen tapauksissa, joissa seksuaalisen väkivallan oletetaan olevan verkkovälitteistä.

Löydät PROMISE-työkalut ja lisätietoja osoitteesta: www.barnahus.eu

Tämä julkaisu on toteutettu Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) hankeavustusten tuella. Hankekumppanuus vastaa yksin julkaisun sisällöstä, eikä sisällön voida missään tapauksessa katsoa edustavan Euroopan komission näkemyksiä

